

COLECȚIA POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

225

PREȚUL 1 LEU

ALEKSANDR KUPRIN

Soarele lichid

★★

ALEKSANDR KUPRIN

Soarele lichid

* *

Colecția „Povestiri științifico-fantastice"

EDITATĂ DE REVISTA

ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

Anul X – Nr. 225 – 1 aprilie 1964

Rezumatul fasciculei precedente:

Tînărul fizician englez Henry Dibbl şi-a dat seama după terminarea studiilor că nimeni n-avea nevoie de calificarea lui sau, dacă îşi găsea de lucru, după puţin timp era concediat. Nelăsîndu-se descurajat, el practică pentru a-şi putea cîştiga existenţa cele mai diverse meserii (de la tunsul căţeilor de lux pînă la lecţiile de dans).

Într-o zi însă Dibbl reuşi să iasă din impas, fiind angajat prin concurs de Nidston, un agent de afaceri londonez. Dibbl trebuia să lucreze timp de trei ani în Ecuador, în vederea unor cercetări misterioase. Tot ceea ce a ajuns să afle de la Nidston e că viitorul şef e lordul Chalsbury, un savant care şi-a propus să lichefieze razele solare.

Înainte de a-şi lua în primire postul, Dibbl a făcut o seamă de comisioane pentru Chalsbury, ridicînd din diverse părţi ale Europei instrumente şi aparate necesare experienţelor proiectate.

În drum spre Ecuador, Dibbl a fost însoţit de tînărul de Monts de Riques, un fizician talentat, dar înfumurat.

Amîndoi sînt primiţi excelent de savant şi prezentaţi frumoasei lady Chalsbury.

Coperta-desen: VICTOR WEGEMANN

ALEKSANDR KUPRIN

Soarele lichid

(Urmare din numărul trecut)

După cină, cînd toţi trecură în salon şi cînd mister de Monts de Riques ceru permisiunea să fumeze, eu îi dădui lordului Chalsbury cutiuţele cu diamante şi-i spusei :

— Din partea lui Maas şi Daniels din Amsterdam.

— Le-ai avut tot timpul asupra dumitale ?

— Da, milord.

— Ai făcut foarte bine. Aceste două pietre îmi sînt mai necesare decît tot laboratorul meu.

Se duse să ia din biroul său o lupă puternică şi privi îndelung şi cu atenţie diamantele, la lumina unei lămpi electrice. Pe urmă, punîndu-le în sipeturile lor, declară pe un ton satisfăcut şi totodată foarte calm :

— Şlefuirea este cu adevărat fără reproş şi de o exactitudine ideală. Voi verifica chiar în astă-seară proporţiile lentilelor şi curbura suprafeţelor, iar mîine dimineaţă, mister Dibbl; le vom pune la locul lor. Pînă la ora zece mă voi ocupa de colegul dumitale, mister de Monts de Riques, şi-i voi arăta viitorul său domeniu de lucru. La ora zece, te rog să fii bun şi să mă aştepţi la dumneata : voi veni să te iau. Ah ! scumpul meu mister Dibbl, presimt că noi vom duce mai departe, temeinic una dintre minunatele opere pe care le-a întreprins cîndva fiinţa cea mai înaintată : **Homo sapiens.**

În timp ce vorbea, ochii-i ardeau ca o flacără albastră, şi mîinile sale mîngîiau cu dragoste cutiuţele. În acest timp, soţia sa îl fixa cu o privire adîncă, întunecată, de nepătruns.

A doua zi, la ora zece, sunînd la uşa mea şi înclinîndu-se pînă la pămînt, sprinţarul negrişor îl introduse pe lordul Chalsbury.

— Eşti gata. Perfect, zise patronul meu, strîngîndu-mi mîna. Am examinat ieri obiectele pe care mi le-ai adus şi le-am găsit într-o stare perfectă. Îţi mulţumesc pentru atenţia şi grija dumitale.

— În consecinţă, milord, treisferturi, dacă nu şi mai mult, din aceste mulţumiri revin lui mister Nidston.

— Da, Nidston este un om minunat și un prieten credincios, aprobă lordul Chalsbury, surîzînd deschis. Iar acum, dacă dorești, să trecem în laborator.

Ne îndreptarăm către un fel de turn rotund, masiv, încununat de o cupolă albă, care în ajun mi-a atras atenția la ieșirea din tunel.

Fără să ne scoatem pardesiurile, traversarăm o mică anticameră, pe care o lampă electrică o lumina slab, și ne găsirăm mai apoi într-o completă obscuritate. Dar l-am auzit pe lordul Chalsbury învîrtind comutatorul și o lumină orbitoare inundă deodată imensa sală rotundă, dominată de o cupolă perfect sferică, înaltă de cincisprezece metri. În centrul sălii se afla o cabină de sticlă, asemănătoare acelora pe care le întrebuințează în ultimul timp personalul științific medical din clinicile universitare, în cazuri de operații grave și complicate, care pretind o meticuloasă curățenie, o perfectă dezinfecție a aerului. Din acest cabinet, plin cu aparate străine și necunoscute pentru mine, se ridicau trei cilindri solizi de aramă. Înalți cît doi oameni, fiecare dintre acești cilindri se ramifica în cîte trei tuburi, de un diametru destul de mare; acestea la rîndul lor se triplau, iar extremitățile masive ale celor din urmă tuburi de aramă atingeau vîrful central al cupolei. O mulțime de manometre, de pîrghii, de manivele de oțel, rotunde sau drepte, o mulțime de șuruburi mari, de fire conductoare și de prese hidraulice completau instalația uimitoare a acestui laborator unic. Scări în spirală, greu de urcat, piloni și grinzi de fier, pasarele înguste aeriene, cu balustrade ușoare, globuri electrice enorme, curele groase de gutapercă și tuburi lungi de aramă, atîrnînd pe ici pe colo — toate acestea se amestecau, se împleteau, oboseau ochii și produceau o impresie haotică.

Ca și cum mi-ar fi ghicit gîndurile, lordul Chalsbury începu să-mi explice foarte liniștit :

— Dacă cineva se găsește pentru prima dată în prezența unui mecanism necunoscut, ca bunăoară în fața mașinăriei unui ceas sau a unei mașini de cusut, complexitatea acesteia îl descurajează. În prima zi cînd am privit o bicicletă demontată mi se părea că mecanicul cel mai îndemînatic tot n-ar putea vreodată să-i asambleze piesele. Cu toate acestea, la sfîrșitul unei săptămîni, o demontam și o reconstituiam eu însumi și-i admiram simplicitatea construcției. Te rog să ai răbdarea să-mi asculți explicațiile pînă la capăt. Dacă nu vei înțelege ceva, nu te jena să-mi pui toate întrebările pe care le dorești. Voi fi bucuros să ți le dau.

Precum vezi, cupola acestui edificiu este străbătută de douăzeci și șapte de deschizături, apropiate unele de altele. În aceste deschizături se îmbucă cilindrii pe care i-ai văzut sus de tot și la ale căror extremități exterioare sînt montate lentile biconvexe, avînd o putere receptivă enormă și lucrate cu o admirabilă transparență. Fără îndoială, înțelegi acum ideea mea. Noi captăm în niște focare razele Soarelui ; apoi, grație unei serii de lentile și oglinzi construite după planurile și calculele mele, facem să treacă razele — cînd concentrate, cînd dispersate — prin tot acest sistem de tuburi. Tuburile inferioare fac să se scurgă apoi fluxul solar, concentrat aci, sub acest clopot izolant, în acest cilindru de oțel și vanadiu, cel mai mic și cel mai rezistent dintre toate, în care funcționează un sistem de pistoane, prevăzute cu obturatoare, similare celor de la aparatele fotografice și care, o dată închise, nu lasă să treacă nici o rază de lumină. În sfîrșit, la extremitatea liberă a acestui cilindru protejat, am fixat ermetic un recipient în formă de retortă, al cărui gît cuprinde, de asemenea, mai multe obturatoare. Cînd este nevoie, fac să înceteze acțiunea obturatoarelor, apoi din interior introduc în mod mecanic un dop spiralat în gîtul retortei și pe urmă n-am decît să fac să curgă lumina din ea în cilindru, pentru a avea un stoc de emanații solare concentrate, de care pot dispune.

— Atunci, Hook, Euler și Young ?

— Da, întrerupse lord Chalsbury, de asemenea ca și ei Fresnel, Cauchy, Malus, Huyghens și chiar marele Arago, toți s-au înșelat cînd au socotit fenomenele luminoase ca reprezentînd una dintre stările fluidului universal. Îți voi da, în zece minute, o dovadă zdrobitoare. Bătrînul și înțeleptul Descartes, cît și Newton, acest geniu al geniilor, tocmai ei văzuseră bine. Lucrările lui Biot și cele ale lui Brewster scrise în acest sens n-au făcut decît să-mi confirme supozițiile și să coroboreze experiențele mele mult timp după ce le începusem. Da ! Am acum certitudinea — și o vei împărtăși îndată și dumneata — că lumina soarelui este un torent compact de corpuscule elastice, de sfere infime ce se rostogolesc în spațiu cu o forță și o energie înspăimîntătoare, străbătînd vertiginos masa fluidului universal... Dar mai bine să lăsăm pentru moment teoria... dă-mi voie să-ți arăt manipulările pe care va trebui să le execuți zilnic. Să ieșim de aci !

Afară ne cățărarăm pe o scară în formă de elice pînă la vîrful cupolei și ajunserăm la o galerie ajurată, construită

dintr-un metal ușor. Această galerie înconjura în spirală cupola.

— Nu va trebui nici măcar să deschizi unul după altul toate învelișurile speciale, care apără de praf, de zăpadă, de grindină și de păsări aceste delicate lentile, îmi zise lordul Chalsbury. Cu atît mai mult cu cît această muncă ar istovi și pe un atlet. O simplă apăsare pe această pîrghie, și toate cele douăzeci și șapte de obturatoare se vor învîrti pe șanțurile lor circulare, în sensul invers acelor unui ceas, urmînd procedeul clasic de deschidere. În acest moment, obturatoarele sînt eliberate de presiune. Apasă pe această mică pedală. Iată. Acum privește !

Clac ! Cele douăzeci și șapte de capace se dădură la o parte cu un sunet metalic, descoperind lentilele care scînteiară în bătaia soarelui.

— În fiecare dimineață, domnule Dibbl, continuă savantul, va trebui să ai grijă să deschizi lentilele și cu atenție deosebită să le ștergi cu o piele de căprioară foarte curată. Uite cum trebuie făcut acest lucru. Și, cu îndemînarea unui lucrător specializat în această muncă, începu atent și aproape drăgăstos să curețe lentilele cu ajutorul unei piei de căprioară, pe care o scoase din buzunarul său, împăturită în hirtie de mătase.

Să coborîm acum, te voi iniția în celelalte ocupații ce-ți revin.

Cînd ne-am reîntors în laborator, își reluă explicațiile :

— La urmă va trebui să „captezi Soarele". În acest scop vei verifica în fiecare zi la amiază efectul Soarelui prin două cronometre. Iată-le ! Le-am controlat ieri. Cunoști procedeul, nu-i așa ?

Te uiți la ceas și determini media timpului : ora zece și treizeci și unu de minute și zece secunde. Privește aceste trei pîrghii curbe : cea mai mare e pentru ore, mijlocia pentru minute, cea mică pentru secunde. Fii atent : învîrtesc pîrghia mare pînă ce acul ei indicator arată orele zece. Așa... Potrivesc cea de-a doua pîrghie cu ceva mai puțin de treizeci și șase de minute. Și potrivesc cea mai mică pîrghie astfel încît indicatorul să arate cincizeci de secunde. Acum introduc ștecărul în priza unui curent electric. Auzi mecanismele uruind dedesubtul dumitale ?

Asta se-ntîmplă fiindcă la mișcarea făcută de mine s-a pus în funcțiune un mecanism care silește laboratorul cu tot ce conține el : cupolă, instrumente, lentile și chiar pe noi doi, să urmărească fără greșeală mersul Soarelui. Privește cronometrul ! Ne apropiem de ora zece și treizeci de minute. Încă

cinci secunde. S-a făcut! Observă că mişcarea ceasornicului emite un altfel de sunet: aceasta din cauză că angrenajul minutelor începe să funcţioneze. Mai sînt cîteva secunde... Atenţiune! Iată! Acest nou sunet scandează distinct secundele. Gata! Soarele e captat. Dar lucrul nu se sfîrşeşte aci. Mişcarea ceasornicului este prea puternică şi prea rudimentară pentru ca exactitatea ei să fie absolută. De asemenea, trebuie să fii cu ochii în patru urmărind cadranul acesta, care-i indică funcţionarea. Iată orele, minutele, secundele şi iată şi regulatorul: pentru avans sau retardare. Şi cu ajutorul acestor cronometre, a căror exactitate este uimitoare, vei potrivi toată mişcarea giratorie a laboratorului, aproape într-o zecime de secundă.

Aşadar, noi am captat Soarele! Dar asta nu-i totul. Trebuie să facem ca lumina să treacă prin vid, altminteri va încinge şi va topi toate instrumentele noastre. Or, în nişte membrane ermetic închise din care tot aerul a fost scos, lumina se va afla într-un stadiu de frig aproape similar aceluia din spaţiile interplanetare din afara atmosferei terestre. În consecinţă: priveşte cu atenţie — iată butonul unei bobine electromagnetice. Fiecare dintre aceşti cilindri conţine cîte un tampon de emeri[1], alături de o lamă de oţel, bobinată cu fir metalic. Apăs pe buton şi deschid curentul. Toate lamele sînt în aceeaşi clipă magnetizate şi tampoanele ies din cilindrul lor. Acum, cu ajutorul acestei pîrghii de aramă, pun în funcţiune o maşină pneumatică, ale cărei tuburi sînt, după cum le vezi, adaptate fiecărui cilindru în parte. Cele mai mici părticele de praf sînt îndepărtate din ele în acelaşi timp cu aerul. Priveşte manometrul F, vei vedea pe el un semn roşu; este maximul de presiune. Lipeşte-ţi urechea de tubul acustic care comunică în jos cu pompa. Şuierăturile au încetat. Acul manometrului atinge semnul roşu. Închide curentul, apăsînd a doua oară pe acelaşi buton. Lamele de oţel sînt demagnetizate. Tampoanele, cedînd forţei de aspiraţie a vidului, se încastrează în cilindrii lor conici. Acum lumina traversează un vid aproape absolut. Dar pentru precizia lucrului nostru, acest rezultat este încă insuficient. De aceea vom transforma laboratorul într-un clopot lipsit de aer. În scurt timp vom fi siliţi să lucrăm ca şi scafandrii. Ni se va trimite din afară, prin tuburi de cauciuc, un aer împrospătat continuu, în timp ce nişte pompe puternice vor aspira fără oprire aerul ce se găseşte în laborator.

---

[1] Şmirghel.

Înțelegi ? Vei fi în situația unui scufundător, cu diferența că totuși vei avea în spinare un balon cu aer comprimat ; în caz de catastrofă (accident de mașină, spargerea conductelor de transmisie etc.), vei apăsa pe o mică supapă a căștii de „scafandru" și vei avea aer destul pentru a respira timp de un sfert de oră. Dacă nu-ți vei pierde capul, vei ieși din laborator viu și nevătămat.

Nu ne rămîne deci decît să verificăm cît mai exact cu putință poziția tuburilor. Ele sînt toate solid fixate unele într-altele, dar în punctele de joncțiune ale ramificațiilor, o flexiune neînsemnată de doi-trei milimetri ar putea aduce după sine o deviere a întregului sistem. Aceste puncte sînt în număr de treisprezece și dumneata trebuie să le controlezi pe toate, de sus în jos, de trei ori pe zi. Hai să ne urcăm !

Urcînd niște scări înguste și niște pasarele flexibile, ajunserăm pînă în vîrful cupolei. Patronul meu mergea înainte, cu un pas tînăr și sigur, în timp ce eu abia îl puteam urma, din lipsă de obișnuință. La punctul de joncțiune al primelor trei tuburi, el deșurubă cu o învîrtitură de mînă un mic capac, care se ridică drept în sus, deasupra unei piedici cu resort. Fundul acestui capac era făcut dintr-o puternică oglindă de argint, foarte bine lustruită, pe marginea căreia erau gravate diviziuni și cifre. Trei linii paralele, din aur strălucitor, tot așa de fine ca și razele telescopului, aproape suprapuse unele peste altele, tăiau suprafața netedă și lucioasă a oglinzii.

— Uite aci un mic canal, care ne va permite să supraveghem curentul electric. Cele trei linii indică reflexia celor trei oglinzi interioare. Reunește-le într-una singură. Da, chiar dumneata poți s-o faci. Vezi ? Aceste trei minuscule piese ale aparatului îți îngăduie să schimbi poziția lentilelor. Iată o lupă foarte puternică. Fă să coincidă cele trei dungi luminoase, în așa fel încît raza unică, formată de ele, să cadă pe cifra 0. Este o muncă foarte simplă. O vei executa imediat, într-o clipă.

De fapt, aparatajul era într-adevăr foarte ușor de mînuit și, la sfîrșitul celor trei minute, am reușit, aproape abia atingînd aceste piese delicate, să reunesc dungile luminoase într-o singură linie foarte pronunțată, de o strălucire greu de suportat și să o fac să cadă pe un șănțuleț aflat sub 0. Pentru a verifica celelalte douăsprezece canale de control, sprijinul lordului Chalsbury mi-a fost inutil. Reușeam de fiecare dată, din ce în ce mai bine. Dar, începînd de la al doilea etaj, strălucirea luminii mi-a supărat în așa hal vederea, încît lacrimi mi se rostogoliră în lungul obrajilor.

— Pune-ţi aceşti ochelari de protecţie, zise lordul, întinzîndu-mi un toc de piele.

Dar cînd am pătruns în camera izolantă spre a verifica ultimul cilindru, a trebuit să renunţ, ochii mei nemaiputînd rezista.

— Ia-ţi ochelari mai închişi, îmi spuse lordul Chalsbury, am rezervat destui, pentru zece tării diferite. Vom încastra îndată în cilindrul principal lentilele pe care le-ai adus, şi atunci verificarea va fi de trei ori mai grea. Perfect. S-a făcut. Voi pune în mişcare pistoanele interioare. Deschid robinetul pompei hidraulice, sistem Naterer. Deschid un alt robinet, cu acid carbonic lichid. În interiorul cilindrului, presiunea e acum de douăzeci de atmosfere, temperatura atinge 150^0, după cum arată manometrul şi termometrul sistem Witkowski, perfecţionat de mine. În acest moment, lumina traversează axul cilindrului sub forma unui flux compact, de o strălucire orbitoare şi abia avînd grosimea unui creion. Pistonul pus în mişcare de curentul electric deschide şi închide obturatorul interior în a suta mia parte dintr-o secundă, adică aproape simultan. Pistonul proiectează jetul de lumină printr-o mică lentilă foarte convexă, de unde fluxul luminos apare şi mai compact, mai fin şi mai strălucitor. Cilindrul conţine cinci pistoane şi cinci lentile de acest fel. Sub presiunea ultimului piston, cel mai mic, dar cel mai puternic din toate, fluidul luminos, devenit tot aşa de fin ca şi un ac, se înfundă în receptor, trecînd în mod succesiv prin trei obturatoare sau mai exact prin cele trei „ecluze" ale acestui aparat.

— Acestea sînt bazele colectorului meu de soare lichid, încheie lordul în mod solemn. Spre a îndepărta din mintea dumitale orice umbră de îndoială, vom trece imediat la experienţă. Apasă pe butonul A. Pistonul se opreşte. Ridică această pîrghie de aramă. Căpăcelele exterioare se lasă în jos pe lentilele receptoare ale cupolei. Învîrteşte pînă la capăt, spre dreapta, această manetă mare şi roşie şi lasă în jos mînerul C. Presiunea afluxului de acid carbonic cedează. Nu trebuie decît să deşurubezi cilindrul recipientului. Vezi, el nu are mai mult de douăzeci de livre[1]. Obturatoarele lui interioare sînt izolate cu ajutorul unor micrometre de exterior. Acum deschid complet primul dintre aceste obturatoare — pe cel mai mare. Apoi pe următorul. În ceea ce priveşte

[1] **Livră** — măsură englezească de greutate cîntărind aproximativ ½ kg.

ultimul, nu-l întredeschid decît cu o distanță egală cu jumătate de micron. Dar mai întîi te rog stinge lumina electrică.

Îl ascultai. Sala se cufundă într-o întunecime completă.

— Atenție! îmi strigă lordul Chalsbury din celălalt capăt al laboratorului. Îi dau drumul!

O extraordinară lumină aurie, aproape fantastică se răspîndi deodată în întreaga încăpere, luminînd plăcut, dar distinct pereții, aparatele și chipul maestrului meu. În același timp simții pe față și pe mîini un fel de suflu cald. Acest fenomen nu ținu mai mult de o secundă și jumătate. Și din nou un întuneric complet îmi ascunse toate obiectele.

— Aprinde lumina! îmi comandă lordul Chalsbury și observai că iese din cabina cu geamuri.

Fața lui palidă strălucea de fericire și de mîndrie.

— Nu sînt decît primii pași, primele încercări școlărești, primii germeni, îmi spuse el, însuflețindu-se în timp ce vorbea. Nu am realizat încă soare condensat în stare de gaz, ci numai o substanță imponderabilă, pe care am adus-o într-o stare mai densă. În timp de mai multe luni, am comprimat lumina solară în rezervoarele mele, dar conținutul nici unuia nu devenise mai greu decît un fir de păr. Ai văzut această lumină, extrem de plăcută, egală, mîngîietoare? Crezi acum în descoperirea mea?

— Da, am răspuns, cu o caldă convingere, cred în ea și mă plec înaintea sublimului geniu omenesc.

— Vom merge mult mai departe. Vom coborî temperatura interioară a cilindrului pînă la —273°, pînă la zero absolut. Vom mări presiunea hidraulică pînă la mii, douăzeci, treizeci de mii de atmosfere. Vom înlocui lentilele noastre receptoare de douăzeci de centimetri cu altele de un metru și treizeci. Vom lichefia, după un procedeu găsit de mine, kilograme întregi de diamante, le vom turna în niște lentile cu o curbură exact ca aceea pe care o dorim și le vom monta în tuburile conductoare de lumină. Poate nu voi putea trăi pînă la epoca cînd se vor putea comprima razele solare pînă la lichefiere, dar cred, simt că le voi condensa pînă la starea gazoasă. Dacă aș vedea vreodată indicatorul balanței electrice înclinîndu-se măcar numai cu un milimetru spre stînga, bucuria mea n-ar mai avea margini.

Dar timpul trece. Să mergem să mîncăm și în după-amiaza asta o să fixăm la locurile lor lentilele de diamant. Mîine ne vom așterne pe lucru. În prima săptămînă vei sta lîngă mine ca un simplu ucenic, un docil executant. Săptămîna următoare vom schimba rolurile. Într-a treia îți voi da un asistent căruia îi vei arăta în prezența mea manipularea tuturor

aparatelor. De-abia de atunci încolo vei avea mînă liberă. Am încredere în dumneata, încheie el întinzîndu-mi mîna și adresîndu-mi un surîs plin de farmec.

*

Am păstrat o amintire foarte exactă despre acea seară și despre cina luată la lordul Chalsbury. Lady Chalsbury avea o rochie de mătase purpurie. Buzele ei roșii, contrastînd cu fața palidă și ușor obosită, păreau niște petale învăpăiate. Niciodată n-am văzut — nici mai înainte, nici mai tîrziu, pe de Monts de Riques mai frumos, mai întinerit, mai elegant, în timp ce eu mă simțeam obosit, sub afluxul multelor senzații din timpul zilei. Am crezut la început că el se va situa în seara asta în rolul dificil de observator, care lui îi era foarte familiar. Între timp, lady Chalsbury observă că de Monts de Riques avea brațul drept bandajat deasupra pumnului. El explică foarte modest că o curea de transmisie prea slab întinsă s-a desfăcut de pe axa ei și, în cădere, îi zgîriase mîna. În tot timpul serii, el a fost cel care a condus conversația, cu foarte mult tact de altfel. A vorbit de călătoriile sale în Abisinia, de goana-i după aur prin văile muntoase, vecine Saharei, de vînătorile lui de lei făcute în Africa și de cele de vulpi din Anglia, de ultimele curse de cai de la Epsom și de scriitorul Oscar Wilde, a cărui vogă începuse atunci și cu care era prieten.

Cînd vorbea te făcea să vezi parcă aievea faptele narate — calitate rară, pe care cred că n-am mai întîlnit-o niciodată la un alt povestitor. În timp ce povestea, nu se scotea niciodată pe sine în relief și cu toate acestea personalitatea sa, lăsată înadins în penumbră, căpăta mereu, în mod misterios, culori cînd calde, cînd eroice.

Nu-și mai arunca asupra ladyei Chalsbury decît rareori privirile sale mîngîietoare și languroase, trimise pe sub genele lungi, plecate în jos. În acest timp ea nu-și putea desprinde de la el ochii-i adînci și enigmatici, urmărind rînd pe rînd mișcările capului, ale mîinilor, buzele și ochii tînărului. Ciudat lucru ! În seara aceasta ea îmi aducea aminte de o jucărie copilărească : într-o băiță înoată un pește sau o rață de tinichea, cu o bucățică de fier vîrîtă în cioc și care se lasă ușor condusă de vergeaua magnetizată, ce o atrage de la distanță.

De mai multe ori cercetam cu îngrijorare fața celui care ne invitase : dar n-am remarcat la dînsul decît o expresie de voioasă seninătate.

După cină, lady Chalsbury a fost prima care i-a propus lui de Monts de Riques o partidă de biliard. Ei ajunseră în fumoar și maestrul nostru mă luă cu el în birou.

— Vrei să joci o partidă de șah ? mă întrebă.

— Cu plăcere, cu toate că nu sînt decît un jucător mediocru.

— Perfect. În timp ce vom juca, vom goli și o sticlă de vin bun, zise el și apăsă pe butonul soneriei.

— În cinstea cui vom bea ?

— În cinstea dumitale : cred că mi-am găsit un minunat colaborator și, de-o vrea soarta, un continuator al operei mele.

— O ! milord !

— Așteaptă. Ce băutură preferi ?

— Mărturisesc, spre rușinea mea, că nu sînt un cunoscător.

— Atunci am să numesc eu patru băuturi pe care le prețuiesc : vinul de Bordeaux, cel de Porto, berea scoțiană și apa, precum și una pe care o disprețuiesc : șampania. Iubite Sambo, comandă el majordomului său, care aștepta liniștit, adu-ne o sticlă cu Château-Laroze.

Spre marea mea mirare, lord Chalsbury juca prost. Îl făcui repede mat. După prima partidă încetarăm să mai jucăm și reluarăm discuția asupra impresiilor din dimineața zilei.

— Ascultă, dragul meu Dibbl, îmi zise lordul Chalsbury, punînd cu familiaritate mîna sa mică, energică și fierbinte pe mîna mea, ai auzit și dumneata zicîndu-se că ajunge o singură privire ca să-ți formezi asupra cuiva o opinie exactă. După părerea mea, această aserțiune este falsă. De multe ori am avut prilejul să observ că inși cu mutre de bandit — vei vedea în cîteva zile figura celui ce-ți va fi asistent — sînt totuși oameni cinstiți și prieteni sinceri. Pe de altă parte, nu sînt rare cazurile cînd o fată atrăgătoare, un respectabil păr alb și cuvîntări alese servesc de paravan unui ticălos groaznic, înaintea căruia cel dintîi apaș ar părea un nevinovat mielușel legat la gît cu panglicuță roz.

În această clipă sînt într-o mare încurcătură. N-ai putea să-mi ajuți s-o risipesc ? Mister de Monts de Riques nu cunoaște de loc scopul și importanța experiențelor mele. Îmi este rudă prin mama sa. Mister Nidston, care-l cunoștea din copilărie, m-a înștiințat în ultimul timp că acest băiat se găsea într-o situație dificilă (nu era vorba de bani). I-am oferit imediat să vină aci și graba cu care a primit propunerea mea dovedește că situația sa era într-adevăr critică. Mi s-au povestit multe lucruri despre el, dar nu dau crezare nici zvonurilor, nici bîrfelilor. Mi-a făcut impresia... că nu-i nimic de capul lui ! Pesemne, n-am văzut niciodată un in-

divid asemenea lui şi în acelaşi timp îmi pare a fi cunoscut milioane de fiinţe care-i seamănă. Curînd l-am văzut la lucru: mi s-a părut capabil, îndemînatic, ingenios şi harnic. Pe deasupra este inteligent, energic, bine crescut şi n-ar fi, cred, nepotrivit în nici o societate. Şi totuşi am o ciudată ezitare înaintea lui. Dragă domnule Dibbl, spune-mi cinstit ce gîndeşti dumneata despre acest individ?

Întrebarea mă descumpăni: la drept vorbind, nici pe departe nu mă aşteptam să mi-o pună.

— Nu ştiu ce să vă spun, milord. Îl cunosc probabil mai puţin decît dv. şi decît mister Nidston. L-am văzut pentru prima oară pe bordul vasului **La Croix du Sud**, iar în timpul voiajului nostru nu am prea avut legături cu el. Trebuie să vă spun că am fost bolnav aproape tot timpul traversării oceanului. Totuşi, în scurtele noastre întîlniri şi conversaţii, mi-a făcut aceeaşi impresie ca şi dv., milord, că ar fi un om ingenios, energic, elocvent, cu mare erudiţie... şi, cu toate astea, pare un amestec ciudat şi desigur foarte rar: inimă împietrită şi cap înfierbîntat.

— Perfect, mister Dibbl, perfect! Scumpul meu Sambo, zise el, întorcîndu-se spre majordom, adu-ne a doua sticlă cu vin şi la sfîrşit te poţi retrage. Apoi urmă către mine: Eram sigur că-i vei face lui de Monts de Riques o astfel de caracterizare. Dar ea nu înlătură de loc îndoielile mele. Oare trebuie sau nu să-i dezvălui secretele la care dumneata ai fost astăzi martor şi confident? Închipuieşte-ţi că la sfîrşitul unui an, doi — sau chiar mai curînd — acest **dandy** [1], acest încrezut, acest prieten al femeilor n-ar mai putea să reziste pe vulcanul ăsta deşert. Mă îndoiesc că în asemenea caz ar veni să-mi ceară autorizaţia de a pleca: într-o bună dimineaţă îşi va face bagajele şi o va şterge fără surle şi trîmbiţe. Eu voi fi păgubit de un colaborator preţios şi, lucru şi mai grav, nu sînt sigur că, o dată reîntors pe vechiul continent, nu va pălăvrăgi.

— Vă este teamă de flecăreli, milord?

— Da, îţi mărturisesc cu toată sinceritatea. Mă tem de zgomot, de reclamă şi de năvala celor cu interviuri. Mi-e teamă ca vreunul dintre aceşti critici ştiinţifici, ignoranţi, dar influenţi, care devin celebri denigrînd sistematic ideile noi şi realizările îndrăzneţe, să nu denatureze ideea mea în ochii publicului, să nu i-o prezinte ca pe o năzărire a unui inventator, ca pe o nebunie a unui maniac. Mă tem mai ales ca unii invidioşi şi rataţi să nu-şi însuşească teoria mea,

---

[1] Tip elegant, la modă, filfizon (în limba engleză).

pretextînd, după cum se cunosc mii de exemple, o coincidență întîmplătoare a descoperirilor ; mă tem ca vreunul să nu deprecieze, să nu înjosească și să nu murdărească ceea ce eu am dat la iveală cu atîta străduință și entuziasm. Mă înțelegi, mister Dibbl ?

— Chiar foarte bine, milord.

— Dacă se întîmplă una ca asta, opera mea și cu mine vom pieri. De altminteri, sărmanul de mine prețuiesc puțin comparativ cu descoperirea mea. Sînt sigur că în prima seară cînd, în una dintre imensele săli de conferințe din Londra, aș stinge lumina electrică și aș uimi zece mii de auditori aleși, revărsînd asupră-le torente de lumină solară a cărei strălucire va face să se deschidă florile și să cînte păsările, în seara aceea aș obține lesne un miliard ca să-mi pot duce la bun sfîrșit cercetările. Dar, după cum ți-am spus, o întîmplare, o bagatelă sau o eroare fără însemnătate pot fi fatale celei mai frumoase și celei mai dezinteresate dintre opere. De aceea îți cer sfatul. Pot să mă încred în mister de Monts de Riques, sau să nu-i fac cunoscute proiectele mele ? Este o dilemă din care nu pot ieși fără a fi sfătuit. Pe de o parte, mi-e teamă de scandal și de prăbușirea a tot ce am întreprins, iar pe de altă parte, neîncrederea pe care i-aș arăta-o e cel mai sigur mijloc de a stîrni în el sentimente de dispreț și de răzbunare.

Un răspuns foarte simplu îmi stătea pe buze : „Trimiteți-l chiar de mîine, cu toate onorurile cuvenite, pe acest frumos Narcis la toți dracii și vă veți regăsi de îndată liniștea !" Regret nespus că o neroadă delicatețe m-a împiedicat să-i dau acest sfat sincer și m-a făcut să răspund cu o corectitudine rece :

— Sper, milord, că nu vă veți supăra dacă nu iau asupra mea hotărîrea unei chestiuni atît de delicate ?

Lordul Chalsbury mă privi fix, clătină cu tristețe capul și zise cu un surîs amărît :

— Să bem pînă la capăt vinul și să trecem în sala de biliard. Am chef să fumez o țigară.

Intrînd în fumoar, observarăm pe de Monts de Riques în picioare, cu coatele sprijinite pe masa de biliard, perorînd cu animație : lady Chalsbury, sprijinindu-se cu spatele de o latură a căminului, rîdea în hohote. Aceasta m-a izbit mai mult decît dacă aș fi văzut-o plîngînd. Deoarece lordul Chalsbury se interesă care sînt motivele acestei veselii, de Monts de Riques povesti, pentru a doua oară, istoria unui snob plin de vanitate care, în dorința de a fi original, își cumpărase un leopard domesticit, iar ca urmare rămăsese

trei ore agăţat de acoperiş de frica animalului. Savantul izbucni la rîndul său într-un rîs copilăresc.

*

În timp ce primele două zile petrecute pe Cayambe renasc în memoria mea cu un relief nemaipomenit, restul şederii mele se pierde într-o ceaţă, a cărei opacitate creşte pe măsură ce se apropie deznodămîntul.

Deci, pe bună dreptate, trebuie să recurg acum la caietul meu de note. Apa mării a şters primele şi ultimele pagini şi a stricat unele foi din mijloc. Cu toate acestea, am putut, bineînţeles după multă trudă, să reconstitui unele pasaje. Iată-le :

11 decembrie. Astăzi lordul Chalsbury şi cu mine am coborît la Quito, în cîrca măgarilor, ca să căutăm tuburi de aramă galvanizate. În cursul drumului m-am interesat — nefiind din partea mea doar o deşartă curiozitate — de mijloacele pe care am putea să ne bizuim ca să continuăm experienţele. Lordul Chalsbury, care mi-a acordat, cred, de multă vreme încrederea lui, s-a întors şi m-a întrebat, pe neaşteptate :

— De fapt, îl cunoşti pe mister Nidston ?

— Desigur, milord.

— Ce excelent om, nu-i aşa ?

— Excelent.

— Cu toate acestea, în afaceri el este mai curînd aspru şi cam pedant !

— Da, milord, dar în acelaşi timp e cuprins şi de entuziasm şi chiar de exaltare.

— Eşti un bun observator, mister Dibbl. Pot să-ţi spun deci că de douăzeci de ani, acest fantezist crede în ideea mea cum crede un mahomedan în Kaaba. El îndeplineşte, fără nici o plată, toate comisioanele cu care-l însărcinez, şi mai mult încă, de curînd a pus la dispoziţia mea toate capitalurile sale, rugîndu-mă să dispun de ele, după bunu-mi plac, în caz de trebuinţă. Sînt încredinţat că nu-i singurul fantezist din bătrîna Anglie. Curaj, deci !

12 decembrie. Pentru prima dată, lordul Chalsbury mi-a arătat forţa motrice a mecanismului de ceasornic, care reglează laboratorul său după mersul Soarelui. Este o invenţie, totodată simplă şi ingenioasă : pe panta craterului vulcanului stins alunecă, în lungul şinelor puse din vîrf, aproape perpendicular, un monolit de bazalt, de cel puţin trei tone, înlănţuit de un cablu de oţel, gros cît un trunchi de om. Această greutate este cea care face să funcţioneze mecanismul. Coborîrea sa durează exact opt ore şi, în fiecare di-

mineață, o măgăriță bătrînă și oarbă o ridică fără nici un efort, cu ajutorul unui alt cablu și al unui sistem de scripeți cu mai multe roți.

20 decembrie. După cină mi-am petrecut seara în seră, în tovărășia lordului Chalsbury, în mijlocul miresmei îmbătătoare a narciselor, a portocalilor și a tuberozelor. De cîteva zile, patronul a slăbit mult, și ochii săi au început să-și piardă strălucirea tinerească. Atribui această oboseală exceselor noastre de muncă din ultima vreme. Sînt sigur că el nu ghicește nimic. Schimbînd, după cum îi e obiceiul, tema conversației, mi-a declarat pe neașteptate:

— Opera noastră este cea mai dezinteresată și cea mai valoroasă din lume. Să te gîndești la fericirea copiilor tăi sau a nepoților tăi nu-i decît o formă foarte naturală a egoismului. Dar dumneata și cu mine pregătim fericirea generațiilor atît de îndepărtate în viitor, că ele nu vor ști nimic, nu numai despre umilele noastre personalități, dar nici despre poeții noștri, regii sau cuceritorii noștri, nici limbile noastre, nici religiile noastre și nici măcar numele acestor locuri. Pentru acest viitor îndepărtat, eu îmi pun în joc toată încrederea, orgoliul și forța mea, dintr-un pur devotament.

3 ianuarie. Am plecat îndată la Quito, să iau în primire livrarea lăzilor sosite din Londra. Relațiile mele cu de Monts de Riques devin reci și aproape dușmănoase.

Februarie. Am închis astăzi tuburile noastre în niște apărătoare ce conțin refrigerente. Amestecul de apă și de sare dă —21°, cel de eter și de acid carbonic solidificat —80°, gazul de acid carbonic —130°. Cît despre presiunea atmosferică, cred că o putem mări nelimitat.

Aprilie. Asistentul meu începe să mă intereseze cu toată seriozitatea. Este un slav — rus sau polonez, nu știu bine — în orice caz un răzvrătit. Nu-i lipsește cultura, cunoaște bine engleza, dar preferă, după cît mi se pare, să nu vorbească nici o limbă, ci să tacă. Înalt, slab, ușor adus de spate, poartă părul lung, căzîndu-i în față, ceea ce face ca fruntea sa să semene cu un trapez; nasul său cîrn are nările mari, lărgite și fremătătoare. Un curaj nebunesc îi strălucește în ochii cenușii. Ascultă și înțelege toate discuțiile noastre asupra fericirii generațiilor viitoare și surîde adesea, cu un zîmbet condescendent, care-mi aduce aminte de rînjetul unui bătrîn buldog, supraveghind zbenguiala unor cățelandri. Am însă convingerea că dragostea lui pentru lordul Chalsbury este nemărginită. Colegul meu, de Monts de Riques, se poartă cu totul altfel. Adesea afișează pentru ideea soarelui lichid

un entuziasm atît de artificial, încît roşesc de ruşine şi-mi întăresc bănuiala că-şi bate joc de maestru. Dar el nu-l interesează ; iar în prezenţa ladyei Chalsbury uită cu totul respectul datorat soţului şi gazdei, comportîndu-se fără pic de bun-simţ, lipsit de orice prudenţă, sub puterea unei voinţe alterate şi poate chiar a geloziei.

Mai. Trăiască în veci cei trei polonezi de talent : Wrublewski, Olszewski, Witkowski şi continuatorul experienţelor lor, Dewar ! Astăzi am reuşit, lichefiind heliul şi micşorînd brusc presiunea, să scădem temperatura cilindrului principal la —272°. Indicatorul balanţei electrice s-a înclinat pentru prima oară nu cu unul, ci cu cinci milimetri. În linişte şi singurătate, îngenunchez înaintea dumneavoastră, scumpul şi veneratul meu maestru !

26 iunie. De Monts de Riques pare să creadă acum în soarele lichid cu toată sinceritatea, fără dulceagă linguşire sau exaltare artificială. Cel mult a lăsat să-i scape în timpul cinei o frază surprinzătoare. „După mine — a spus el — soarele lichid e destinat unui viitor nebănuit, atît ca materie explozivă, cît şi ca instrument pentru mine şi arme de foc."

I-am replicat în germană şi pe un ton, mărturisesc, destul de brutal :

— Astea-s vorbe de locotenent prusac !

Dar lordul Chalsbury împăcă lucrurile, conchizînd cu blîndeţe :

— Noi nu vrem să distrugem, ci să creăm.

27 iunie. Scriu în grabă şi cu mîinile tremurînde. Noaptea trecută, punerea sub presă a refrigerentelor m-a reţinut în laborator pînă la orele două. Mă întorceam acasă sub lumina magnifică a Lunii, mergînd pe o potecă cufundată în întuneric. Cum eram încălţat cu ghete calde din piele de focă, paşii mei, pe pămîntul acoperit de gheaţă, nici nu se auzeau. Aproape de uşa mea, un zgomot de voci mă opri :

— Intră, dragă Mary, intră, chiar dacă ar fi numai pentru un minut. De ce eziţi de fiecare dată ? Ştii foarte bine că temerile tale sînt himerice.

Îi zării, luminaţi deodată de razele vii ale Lunii australe. El o ţinea înlănţuită, iar ea îşi lăsase, supusă, capul pe umărul său. O ! cît de frumoşi erau amîndoi în acea clipă !

— Dar tovarăşul tău ? obiectă cu timiditate lady Chalsbury.

— Tovarăşul meu ! reluă de Monts de Riques într-o izbucnire de rîs nepăsătoare. Această plictisitoare şi sentimentală

marmotă se culcă în fiecare seară la orele zece și se deșteaptă la șase. Mary, draga mea, să intrăm, te implor.

Și fără să se desfacă din îmbrățișare, cei doi trecură pragul iluminat de strălucirea ușor viorie a Lunii.

28 iunie seara. În dimineața aceasta m-am dus la mister de Monts de Riques și fără să-i strîng mîna întinsă ori să mă așed pe scaunul pe care mi-l arătă i-am declarat pe un ton liniștit:

— Domnule, trebuie să-ți spun ceea ce gîndesc despre dumneata. Cred, sir, că te porți în cel mai josnic chip într-o casă unde ar fi trebuit să lucrăm de bună voie împreună pentru fericirea umanității. Azi de dimineață am văzut în ce companie te-ai întors acasă.

— M-ai spionat, mizerabile! strigă de Monts de Riques, ai cărui ochi mă fulgerară cu o lucire verzuie, întocmai ca niște ochi de mîță, noaptea.

— Dimpotrivă. Eu m-am trezit într-o foarte neplăcută situație. Dacă nu am făcut nici un gest ca să-ți dai seama de prezența mea, am făcut-o numai pentru a nu pricinui mîhnire unei alte persoane, în afară de dumneata. Și atitudinea mea rezervată din noaptea asta îmi dă cu atît mai mult dreptul de a te socoti, acum, cînd sîntem numai unul în fața celuilalt, un laș și un ticălos!

— Îmi vei da socoteală de această insultă cu revolverul în mînă, vociferă de Monts de Riques, smulgîndu-și într-un acces de mînie gulerul cămășii.

— Nu, îi răspunsei eu hotărît. Primo: eu nu văd nici un motiv pentru acest duel afară de acela că ți-am spus că ești ticălos, dar ți-am spus-o fără martori. Secundo: opera căreia îi consacru toate forțele mele este de o importanță atît de incalculabilă, încît socotesc o prostie din parte-mi să nu-mi urmez calea, din cauza ridicolului dumitale pistolaș — chiar dacă această operă nu va fi dusă pînă la capăt. Terzio: nu găsești mai simplu să-ți împachetezi imediat lucrurile dumitale personale, să sari în cîrca primului catîr și să ajungi apoi la Quito și de acolo, în ospitaliera Anglie? Cel puțin, stimabile, bine că n-ai atentat încă la onoarea sau la punga unui anume protector.

De Monts de Riques se repezi spre masă și, zvîcnind de furie, puse mîna pe o cravașă din piele de hipopotam.

— Te voi biciui ca pe un cîine! urlă el.

Simții cum se redeșteaptă în mine vechea mea pasiune pentru box. Fără să-i las timp să-și revină, i-am dat pe neașteptate o lovitură de stînga, și cu dreapta o directă, în

falcă. El mugi, se întoarse ca un titirez, și un val de sînge negru îi țîșni din nas.

Am ieșit.

29 iunie

— De ce nu l-am văzut azi pe de Monts de Riques ? m-a întrebat deodată lordul Chalsbury.

— Este indispus, cred, am răspuns eu, cu privirea fixată în podea.

Eram așezați amîndoi pe panta septentrională a vulcanului. Era ora 9 seara. Luna nu apăruse încă. Lîngă noi erau doi hamali negri și misteriosul meu asistent, Petre. În umbra crepusculară, abia se vedeau liniile subțiri ale firelor electrice pe care le instalasem în timpul zilei. Și pe o mare ridicătură de pietre se afla receptorul nr. 6, fixat în mod solid de blocurile de bazalt și gata să pună în mișcare obturatoarele.

— Pregătește cordonul, ordonă lordul Chalsbury, rulează bobina în jos. Sînt prea obosit și prea emoționat. Susține-mă și ajută-mă să cobor... Cred că sîntem bine instalați aci și nu riscăm să fim orbiți. Gîndește, dragul meu băiat, că în clipa aceasta vom lumina lumea cu lumina solară condensată sub formă de gaz. Alo ! Aprindeți firul !

Fitilul explozibil urcă repede panta ca un șarpe de flăcări și dispăru pe cealaltă muchie a coastei abrupte, la poalele căreia ne găseam noi. Auzul meu încordat prinse plesnetul instantaneu care anunța declanșarea contactului și vibrarea motoarelor. După calculele noastre, gazul solar ar fi trebuit să iasă din recipient într-o suită de explozii continue : aproape șase mii pe secundă. În acest moment se ridică deasupra capetelor noastre un glob solar strălucitor. Un freamăt trecu prin frunzele arborilor, pîclele serii se colorară în nuanțe trandafirii, acoperișurile și geamurile celor mai îndepărtate case din Quito scînteiară, și cocoșii noștri din ogradă salutară cu o fanfară zgomotoasă acest răsărit.

Iar cînd lumina dispăru, tot atît de brusc după cum și apăruse, savantul își privi secundometrul la lumina unei lămpi electrice de buzunar și-mi zise :

— Arderea a durat un minut și unsprezece secunde. Este o adevărată victorie, mister Dibbl. Garantez că într-un an vom umple imense rezervoare cu un soare auriu, lichid și dens ca mercurul, și-l vom sili să ne lumineze, să ne încălzească, să pună în mișcare toate mașinile noastre.

Cînd revenirăm aproape de miezul nopții aflarăm că, îndată după plecarea noastră, lady Chalsbury și mister de Monts de Riques, lăsînd să se înțeleagă că vor face o plim-

bare şi găsind la un loc dinainte stabilit nişte catîri gata înşeuaţi, fugiseră în direcţia oraşului Quito.

Lordul Chalsbury nu tresări. Cu o voce în care nu răzbea nici o urmă de reavoinţă, dar plină de o dureroasă tristeţe, spuse doar :

— Ah ! de ce nu m-au prevenit ? Ce nevoie aveau de această minciună ? Ca şi cum eu n-aş fi văzut că se iubesc ! Nu i-aş fi împiedicat de loc să plece !

*

Aici se termină însemnările mele, de altminteri atît de deteriorate de apă, că nu le-am putut reconstitui decît cu mare trudă. Nu sînt pe deplin sigur de exactitatea lor. Pentru ceea ce ce urmează nu mă pot bizui prea mult nici pe memoria mea. Nu se întîmplă oare astfel întotdeauna ? Cu cît se apropie deznodămîntul, cu atît mai confuze sînt amintirile.

Timp de aproape douăzeci şi cinci de zile, eu şi lordul Chalsbury lucrarăm cu îndîrjire în laborator, umplînd cuvete peste cuvete cu gaz solar auriu. Găsirăm ingenioase regulatoare pentru receptoarele noastre care prindeau razele. Adaptaserăm la fiecare dintre ele un mecanism de ceas şi un remontor tot aşa de simplu ca al ceasornicului deşteptător. Deplasînd după maniera clasică acele indicatoare ale celor trei cadrane, eram oricînd gata să primim lumina, în orice interval de timp dorit de noi ; puteam să prelungim arderea, să-i amplificăm intensitatea, obţinînd astfel variaţii de lumină, de la o puternică explozie instantanee pînă la o slabă scînteiere cu o durată de o jumătate de oră. Cu toate că lucram fără mare ardoare şi cam cu părere de rău, trebuie să mărturisesc că această perioadă a fost cea mai fructuoasă din tot timpul şederii mele la Cayambe, dar ea s-a terminat deodată, într-un fel neprevăzut, fantastic şi înspăimîntător.

La începutul lui august l-am văzut pe lordul Chalsbury intrînd în laborator, mai obosit şi mai îmbătrînit ca oricînd.

— Dragul meu prieten, spuse el nepăsător, am să mor curînd şi simt renăscîndu-se în mine vechi prejudecăţi. Doresc să mor şi să fiu înmormîntat în Anglia. Îţi las ceva bani, toate construcţiile, maşinile, atelierele şi terenul. Judecînd după cît am cheltuit, fondurile vor putea să-ţi ajungă pentru doi sau trei ani. Eşti cu mult mai tînăr şi mai ener-

gic decît mine şi vei ajunge la ţintă. Bunul nostru amic Nidston te va ajuta cu plăcere, la primul apel. Gîndeşte-te.

Acest om îmi devenise de mult timp mai scump decît un tată, un frate, o mamă, o soţie sau o soră. De aceea îi răspunsei cu o profundă convingere :

— Scumpul meu maestru, nu te voi părăsi nici o secundă.

El mă strînse în braţe şi mă sărută pe frunte.

A doua zi lordul îi adună pe toţi lucrătorii şi servitorii săi şi le plăti salariile pe doi ani înainte. Apoi declară că opera lui era terminată şi-i sfătui să părăsească Cayambeul chiar în acea zi.

Oamenii plecară mulţumiţi şi nepăsători. Numai asistentul meu, taciturnul slav, refuză mult timp să-şi părăsească patronul. „Voi rămîne aici pînă la moartea mea sau a dv." — repeta el, cu îndărătnicie. Dar lordul Chalsbury îi spuse, fixîndu-l cu o privire pătrunzătoare şi aproape severă :

— Eu mă întorc în Europa, mister Petre.

— Ce-are a face ! Vă voi urma.

— Dumneata ştii, cu toate acestea, ce te aşteaptă acolo, mister Petre ?

— Da. Spînzurătoarea. Dar ea nu mă va împiedica să vă urmez. Am rîs întotdeauna în sinea mea văzînd cum visaţi la fericirea celor ce vor trăi peste milioane de ani, dar n-am spus-o nimănui, iar cînd v-am cunoscut bine de tot am înţeles că spiritul omului are cu atît mai multă valoare cu cît s-a împotrivit unei lumi nedrepte. De aceea, m-am legat de dv. De asta nu vă voi părăsi. Şi basta !

Surprins şi entuziast, l-am admirat pe acest om de treabă, pe care-l socotisem mai înainte ca fiind cu totul incapabil de un sentiment înalt. Dar maestrul nostru îi ordonă cu blîndeţe :

— Nu, mă vei părăsi. Şi chiar de îndată. Prietenia dumitale îmi este foarte scumpă. Preţuiesc foarte mult ardoarea dumitale la lucru. Însă mă duc să mor în ţara mea. Şi suferinţele pe care ai putea să le înduri din pricina mea n-ar izbuti decît să-mi facă şi mai grele ultimele momente. Fii bărbat, Petre ! Ia banii aceştia, îmbrăţişează-mă şi spune-ne adio !

Se strînseră în braţe. Pe urmă severul şi răzvrătitul Petre se îndepărtă de noi, fără să se mai uite îndărăt, aproape fugind, şi dispăru în spatele clădirilor.

Mă uitai la maestrul meu : plîngea cu fața ascunsă în mîini.

*

Trei zile mai tîrziu navigam de la Guayaquil spre Panama pe bordul vechii mele cunoștințe, vasul **Gonzales.** Marea era calmă, însă aveam vîntul la pupă și căpitanul veni în ajutorul slabei sale mașini, ridicînd pînzele corăbiei. Eu nu părăseam cabina lordului Chalsbury. Sănătatea lui mă neliniștea foarte serios. Cîteodată chiar mă gîndeam dacă nu-și pierduse mintea. Îl priveam cu o milă neputincioasă. Eram surprins mai ales să-l văd revenind cu gîndul fără încetare, după fiecare două-trei fraze, la cuveta nr. 21, lăsată de el pe Cayambe.

Repeta de fiecare dată, frîngîndu-și mîinile : „Este cu putință ca eu s-o fi uitat ?“ Dar, puțin cîte puțin, discuțiile sale deveniră mai conștiente și erau pătrunse din nou de acea nobilă tristețe.

— Să nu crezi, zicea el, că o meschină aventură personală m-a făcut să renunț a-mi continua drumul obositor al cercetărilor îndîrjite și al inspirațiilor sublime pe care le-am purtat cu atîta răbdare în tot timpul vieții mele. Dar, sub impulsul unor împrejurări, am judecat și am fost constrîns să întrevăd lucrurile sub un alt unghi decît pînă acum. Este greu, crede-mă, ca la 65 de ani să trebuiască să-ți revizuiești concepția despre viață. Am înțeles, sau mai bine zis am simțit, că omenirea nu merită nici îngrijorările, nici munca, nici sacrificiile noastre. Societatea noastră cade sub dominația celui mai crud dintre despoți : capitalul. Trusturile, speculînd din cuiburile lor publice de hoți grîul, carnea, petrolul, zahărul, dau naștere unei generații de secături miliardare, care va merge alături de milioane de zdrențăroși înfometați, de hoți și de asasini. Ideea mea de a prelungi existența Pămîntului va deveni prada cîtorva ticăloși care vor folosi soarele meu lichid la fabricarea obuzelor și a bombelor de o forță explozivă de neînchipuit. Și asta n-o doresc... Ah ! Doamne ! Recipientul acela ! Este cu putință să-l fi uitat ? Este într-adevăr posibil ? strigă deodată lordul Chalsbury, luîndu-și capul în mîini.

— Ce vă tulbură astfel, iubite maestre ? mă neliniștii și eu.

— Să vezi, dragul meu Henry... mi-e teamă, grozav de teamă că am comis o mică, dar poate fatală...

N-am mai auzit nimic. O uriașă flacără aurită țîșni deodată dinspre răsărit. Cerul și marea se contopiră pentru o clipă într-un orbitor meteor. Și, în același timp, un tunet asurzitor și un vîrtej nimicitor mă doborîră pe punte. Mi-am pierdut cunoștința și nu mi-am revenit în fire decît auzind vocea lordului Chalsbury, care stătea aplecat asupra mea:

— Ai fost orbit ?

— Da, nu văd decît niște cercuri irizate înaintea ochilor. Să se fi întîmplat o catastrofă !? Sînteți cumva dv. autorul ei ? Ați permis o astfel de întîmplare ? Nu ați putut-o prevedea ?

El își sprijini ușor mîna sa frumoasă pe umărul meu și-mi spuse cu o voce adîncă și caldă (și contactul mîinii sale, cît și tonul asigurător al cuvintelor sale mă liniștiră îndată):

— N-ai încredere în mine ? Așteaptă, închide bine ochii și ține-i ascunși cu palma dumitale dreaptă pînă cînd voi termina de vorbit sau pînă cînd nu vei mai percepe scînteierile luminoase. Apoi, înainte de a-i deschide, pune-ți ochelarii pe care ți-i strecor în mîna stîngă. Sînt niște ochelari de protecție foarte puternici. Ascultă acum. Credeam că în timpul acestui scurt răstimp ai învățat să mă cunoști cu mult mai bine decît ar fi putut s-o facă alții mai apropiați de mine. De n-aș fi făcut-o decît pentru dumneata, prietenul meu adevărat, și nu mi-aș fi încărcat conștiința cu o crudă și inutilă experiență.Ceea ce nu-mi iert este o greșeală pe care ar face-o cel mai neexperimentat lucrător. Mă asemăn cu un contramaistru care, după douăzeci de ani petrecuți lîngă o mașină complicată, se lasă furat de chestiunile sale de familie și, preocupat de sine, n-ascultă ritmul mașinii. Și iată că o curea de transmisie zboară în bucăți și rănește de moarte cîțiva muncitori. Vezi că, de trei zile, un gînd sîcîitor mă hărțuia, îmi spuneam că aș fi uitat din neatenție — prima în douăzeci de ani — să opresc mișcarea ceasului de la cuveta 21 B și chiar că aș fi adus acul la indicația : „Explozie completă". Și acest vis urît m-a urmărit pînă acum. Nu m-am înșelat. Cuveta a sărit în aer, și detunătura a făcut să explodeze celelalte rezervoare. Altă greșeală. Mai înainte de a conserva un asemenea depozit enorm de soare lichid, ar fi trebuit, chiar cu pericolul vieții mele, să experimentez puterea explozivă a luminii condensate. Acum privește

într-acolo! şi, zicînd aceasta, îmi întoarse uşor, dar cu fermitate capul spre răsărit. Ia-ţi mîna de la ochi şi încet, încet de tot, deschide-i!

Văzul meu părea că a dobîndit acea extraordinară luciditate care precede — se zice — momentele supreme. Iată spectacolul pe care-l zării: spre răsărit, un imens incendiu, ale cărui flăcări se înălţau şi se coborau ca într-o mişcare respiratorie, vaporul plutind înclinat, valurile rostogolindu-se peste bastingaj, marea răzvrătită de culoarea sîngelui, cerul înnorat purpuriu şi o frumoasă faţă liniştită, încadrată de păr sur mătăsos, ai cărei ochi străluceau ca stelele cele triste. Un vînt înăbuşitor sufla dinspre ţărm.

— Un incendiu? întrebai moale, ca-n vis, şi mă întorsei către sud.

Vîrful vulcanului Cayambe dispărea într-un fum gros în care se aprindeau fulgere repezi.

—Nu, doar o erupţie a bunului şi bătrînului nostru vulcan. Explozia soarelui lichid l-a redeşteptat şi pe el. Ce forţă totuşi! Şi să spui că este pierdută!

Nu înţelegeam nimic. Capul mi se învîrtea. Şi alături de mine auzeam o voce stranie, dulce ca a unei mame, poruncitoare ca a unui despot:

— Aşază-te pe acest cabestan şi execută orbeşte ceea ce-ţi voi ordona. Leagă-ţi imediat o centură de salvare, înnoad-o aici, solid, la subsuoară, în aşa fel să nu te împiedice la respiraţie; pune-ţi în buzunar sticla asta de coniac şi aceste trei tablete de ciocolată; ia acest plic de pergament, conţinînd bani şi scrisori. În cîteva clipe, **Gonzales** va fi dat peste cap de un înspăimîntător şi puternic flux de mare, aşa cum nu s-a mai văzut, fără îndoială, din vremile diluviului. Culcă-te la tribord. Aşa. Agaţă picioarele şi mîinile de bastingaj. Perfect. Capul dumitale e protejat de blindaj. Aceasta te va împiedica să surzeşti din pricina loviturii. Cînd vei simţi că valul se va precipita pe punte, încearcă să-ţi ţii respiraţia timp de douăzeci de secunde, pe urmă azvîrle-te la dreapta... Este tot ceea ce pot să-ţi recomand. Dacă în acest timp îţi e scris să pieri atît de tînăr şi de o moarte atît de absurdă, aş dori să te aud spunîndu-mi mai întîi că mă ierţi. N-aş face această mărturisire nici unei alte persoane, dar ştiu că dumneata eşti un adevărat gentleman.

Auzindu-l vorbind cu atîta sînge rece și plin de demnitate, izbutii în fine să mă stăpînesc și găsii puterea să-i răspund liniștit, strîngîndu-i mîna :

— Scumpul meu maestru, credeți-mă că nici o fericire pămîntească n-ar putea să egaleze frumoasele ore pe care le-am trăit sub înțeleapta dv. îndrumare. Lăsați-mă numai să vă întreb pentru ce nu vă gîndiți să vă salvați ?

Îl văd încă rezemat cu spatele de cutia busolei de rezervă, în timp ce vîntul îi flutura îmbrăcămintea și-i răvășea barba albă, fantomatică, pe fondul roșu al erupției vulcanice. În clipa aceea am observat că vasul nostru era aproape culcat pe bord și că rafale reci ca gheața, ivindu-se năvalnic dinspre vest, goniseră suflurile calde, asfixiante.

— Eh ! reluă nepăsător lordul Chalsbury, făcînd cu mîna un gest obosit. N-am nimic de pierdut și n-am pe nimeni în lume, în afară de dumneata. Te expun unui pericol mortal, din care n-ai decît o singură șansă la un milion ca să scapi. Într-adevăr, sînt bogat, dar n-am ce să fac cu averea mea. Sînt savant, dar știința mea a suferit un eșec lamentabil. Sînt energic, însă n-aș mai putea să găsesc cîmp de acțiune pentru energia mea. Nu, dragul meu, nu mă sinucid ; dacă în noaptea aceasta scap de moarte, îmi voi întrebuința restul vieții pentru cultura modestă a sparanghelului, a anghinării și a pepenilor, într-un loc retras, așezat cît se poate mai departe de Londra. Și dacă trebuie să mor — el se descoperi, iar aspectul părului său fluturînd în vînt, al bărbii răvășite, al ochilor triști și mîngîietori, al timbrului vocii sale puternice ca un sunet de orgă îmi produse o impresie stranie —, și dacă trebuie să mor, îmi încredințez corpul și sufletul meu cu resemnare în mîinile celui veșnic. Să-mi fie iertate rătăcirile slabului meu spirit omenesc !

Se întoarse cu spatele la vînt și-și aprinse o țigară.

Pe cerul purpuriu, silueta lui întunecată avea înfățișarea unei apariții fantastice și minunate. Simții mirosul ales al unei delicioase havane.

— Fii gata ! Pregătește-te ! N-a mai rămas decît un minut sau două. Cred că n-ai teamă ?

— Nu... Dar echipajul, pasagerii ?

— I-am prevenit în timpul leşinului dumitale. Să nu-ţi fie teamă, porţi un talisman la mînă. Am avut unul asemănător, dar l-am pierdut. Ei ! ţine-te bine, Henry !...

Mă întorsei către răsărit şi o spaimă de moarte mă împietri. Un enorm val, înalt cît turnul Eiffel, negru şi cu o creastă de spumă roşiatică, se prăbuşea dinspre mal peste coaja noastră de nucă. Un urlet, o cutremurare, şi pămîntul întreg păru că se surpă peste punte...

Am leşinat din nou şi nu-mi revenii decît după cîteva ore, în barca unor pescari care m-au salvat. Braţul stîng, zdrobit, îmi era bandajat grosolan cu o pînză, iar capul îmi era înfofolit în cîrpe. La sfîrşitul lunii, complet vindecat de rănile şi zdruncinarea mea morală, mă întorceam în Anglia.

*

Povestea straniilor mele aventuri s-a terminat. Voi adăuga numai că locuiesc acum în cartierul cel mai retras din Londra şi că de aci încolo sînt la adăpost de nevoie, mulţumită generozităţii decedatului lord Chalsbury. Sînt mereu pasionat de chestiunile ştiinţifice şi dau lecţii particulare. O prietenie strînsă mă leagă de mister Nidston. În fiecare duminică luăm masa cu rîndul unul la altul şi închinăm întotdeauna primul nostru pahar în onoarea şi în memoria marelui lord Chalsbury.

H. DIBBL

P. S. Am avut grijă ca în povestirea mea să schimb toate numele proprii.

H. D.

În romîneşte de
VIORICA HUBER

Un pasionant roman științifico-fantastic

Literatura științifico-fantastică este un teritoriu al marilor îndrăzneli, care respinge tiparele prestabilite. Încă de la primul său roman, „O iubire din anul 41042“, cu care și-a făcut debutul în acest gen și totodată în Colecția de povestiri științifico-fantastice, Sergiu Fărcășan are meritul de a fi înțeles pe deplin acest lucru. Cu „Atacul cesiumiștilor“, publicat recent de Editura tineretului, scriitorul face un pas înainte, înscriind un cert succes al literaturii noastre de anticipație.

În ambianța viitorului, autorul imaginează dezlănțuirea unui atac de mari proporții al cesiumiștilor, inamici necunoscuți, a căror natură și obiective nu le putem divulga, pentru a nu anula „suspensiile“ acestui captivant roman.

Latura principală a cărții o alcătuiește satira fantastică: prin „cesiumiști“ autorul își propune să satirizeze „nemerniciile“ ce au existat pe pămînt.

Făpturile diforme, cesiumiștii, vor să răspîndească pe întreaga planetă monstruozitatea ce-i caracterizează, ceea ce obligă omenirea să-și mobilizeze toate forțele pentru a-i înfrunta și a-i învinge.

O calitate a cărții rezidă în modul în care este zugrăvită societatea de mîine. S-au scris destul de des povestiri de anticipație care înfățișează omenirea secolului al XXI-lea în mod uniform și numai declarativ, vorbindu-se despre personalitatea diferențiată a oamenilor. În cartea lui Fărcășan, lucrurile stau cu totul altfel. Indivizii nu seamănă nicidecum unii cu alții, temperamentele și ideile lor se ciocnesc puternic, soluțiile preconizate pentru a face față marii încercări prin care trece planeta diferă nu o dată.

Pe fundalul, în continuă mișcare, al confruntărilor dintre oameni, solidaritatea umană apare însă cu atît mai veritabilă, eroismul în lupta cu cesiumiștii cu atît mai convingător.

Desigur, multe dintre ideile autorului, ca şi modalităţile neobişnuite de tratare folosite, pot să apară discutabile. Dar pentru un roman ştiinţifico-fantastic acest lucru nu constituie un defect în măsura în care construcţia, ca un întreg, se ţine în picioare, iar conflictul este verosimil şi are forţă şi un mesaj înaintat, cum este cazul în romanul lui Fărcăşan.

Vor fi, desigur, unii cărora nu le va plăcea că cesiumiştii considerînd-o „prea fantastică", au o monstruozitate cu totul neobişnuită, alţii vor fi indispuşi de scenele de coşmar din lumea cesiumistă ; vor fi şi unii care vor susţine că acest roman nu-i roman, fiind alcătuit de fapt dintr-o serie de „documente" (comunicate, rapoarte, expertize, relatări, mesaje, ba chiar şi un „testament") ticluite de autor. În sfîrşit se vor găsi alţii pe care să-i supere mulţimea de termeni care apar în unele capitole. Dar tuturor acestor obiecţii le răspund suflul epic al cărţii, interesul aventurilor trăite de eroi, pasiunea lor pentru perfecţionarea speţei umane.

Şi, fiindcă este vorba de eroi, să relevăm zugrăvirea reuşită a principalilor protagonişti ai povestirii : Milton Kipfer şi Loreta Durand — primele victime ale agresiunii cesiumiste, care devin de la început simpatici cititorului. Ei nu sînt numai purtătorii unei acţiuni palpitante, pline de neprevăzut, ci şi ai unei mari bogăţii de idei, care îndeamnă pe cititor să gîndească la multe probleme ale prezentului şi viitorului.

Mai trebuie evidenţiat şi un alt aspect. Se ştie cît de greu este să-ţi imaginezi o lume diferită de aceea în care trăieşti. Şi în această privinţă scriitorul a reuşit să descrie cu inteligenţă şi originalitate felul de viaţă al cesiumiştilor şi cîteva figuri mai reprezentative din rîndul lor. Fantezia sa abundentă creează imagini care se întipăresc în minte şi nu au nimic „făcut", mai ales că totul ne este prezentat în mod direct, ca un fapt trăit, reflectat în impresiile pe care le trăieşte Milton Kipfer.

Aş fi simţit totuşi nevoia ca, într-o serie de episoade, cartea să fie scrisă mai puţin cerebral, să se adreseze nu numai raţiunii, ci şi sentimentului. E drept, mi se pare că există şi exemple pozitive, ca pasajele care descriu, cu lirism delicat, începuturile dragostei dintre Milton şi Loreta sau sfîrşitul emoţionant al cărţii. Dar se găsesc şi destule pagini în care predomină într-o măsură excesivă cerebralitatea, ceea ce

duce la apariţia unor veritabile eseuri, precum şi cîteva discuţii întinse, cred, pe prea multe file (de exemplu paginile 198-208). Şi tot din această pricină unele expuneri aglomerează un exces de date, de motivări, servind diferitelor demonstraţii, ceea ce poate duce la prolixitate.

De fapt însă romanul foloseşte o tehnică modernă, iar unele obiecţii ale noastre ar putea proveni dintr-o lipsă de obişnuinţă cu această tehnică nouă a romancierului. Cert e însă că tehnica „proces-verbalieră" — care de obicei îngreunează lectura — a dus de astă dată la o carte captivantă.

Scriitorul a înţeles foarte bine că imaginea viitorului trebuie să servească ca stimulent pentru perfecţionarea prezentului, confruntarea lor fiind din această perspectivă foarte indicată. Cîteodată însă, aluziile la neajunsurile prezentului se fac forţat şi nu servesc de aceea scopului urmărit. Încercările de versificare cu intenţii satirice fac parte din pasajele, de altfel izolate, în care şarja, întrecînd măsura, devine grotescă („Numai el ne dă lumină, / Să-i cedăm a noastră splină" — pag. 362).

Deşi cu unele părţi poate nu îndeajuns cizelate — sau poate aşa cere această tehnică modernă, „documentară" —, romanul „Atacul cesiumiştilor" are însuşiri remarcabile. Dramatismul acţiunii, verva eroilor, umorul povestirii, vehicularea de idei interesante captivează cititorul. Înainte de toate însă, situaţia fantastică imaginată, această ultimă înfruntare a forţelor înaintate cu cele retrograde, într-un veac al marilor lumini, întîmplare ale cărei momente se dezvăluie ca o succesiune de fapte neaşteptate, uluitoare şi pline de semnificaţie, face ca „bătălia planetei" împotriva cesiumiştilor să persiste în mintea cititorului multă vreme după ce a întors ultima filă a cărţii.

I. M. ŞTEFAN

Optica

L	U	N	E	T	A	■	L	A	S	E	R
U	M	A	N	E	■	O	P	T	I	C	A
M	E	T	A	L	I	C	■	M	A	R	I
I	T	U	■	E	L	A	B	O	R	Ă	■
N	■	R	O	S	U	■	O	S	■	N	R
A	P	A	■	C	■	C	A	F	E	■	E
■	A	■	F	O	C	A	R	E	■	R	E
S	T	I	R	P	I	T	■	R	I	O	R
O	A	R	E	■	S	A	V	A	N	T	A
A	■	I	■	H	A	L	O	■	S	U	C
R	A	Z	U	I	■	O	A	S	■	N	T
E	L	A	N	■	O	G	L	I	N	D	A

ORIZONTAL: 1) Instrument optic pentru observarea obiectelor depărtate — Aparat „minune“, care amplifică lumina și are aplicații cu efecte deosebite în tot mai numeroase domenii ale științei și tehnicii. 2) Omenoase — Parte a fizicii care se ocupă cu studiul luminii și care o dată cu descoperirea laserului va înregistra progrese de-a dreptul revoluționare. 3) Confecționat din metal — A amplifica cu ajutorul instrumentelor optice imaginea unui obiect. 4) Oraș în Brazilia — A da o formă definitivă unei teorii sau unei idei. 5) A șaptea culoare a spectrului solar — Parte constitutivă a unui schelet — Nota redacției. 6) Lichid transparent care are proprietatea de a refracta lumina — Cafea (mold.). 7) Puncte în care se întîlnesc razele convergente reflectate sau refractate de un sistem optic — Radu Florescu. 8) Nimicit — Rîu în U.R.S.S. 9) Se pune întrebarea — Fruntașă în domeniul științelor. 10) Fenomen optic constînd dintr-un cerc luminos care înconjură Soarele sau Luna cînd sînt privite prin medii difuze — Zeamă de fructe. 11) A îndepărta un strat subțire de pe suprafața unui obiect — Raion în regiunea Maramureș — Nota traducătorului. 12) Entuziasm creator — Obiect avînd proprietatea de a reflecta razele de lumină.

VERTICAL: 1) Radiație sau complex de radiații electromagnetice care sînt emise de corpuri incandescente — În viziunea lui Kuprin poate fi și lichefiat. 2) Orășel în U.R.S.S. — Parte mai întunecoasă pe suprafața Soarelui — Simbolul aluminiului. 3) Obiectiva și reala noastră mamă a tuturor — A emite culori asemănătoare cu ale curcubeului. 4) Specie de moluște gasteropode — Scriitor și om politic belgian (1817—1880) — Numeral. 5) In-

strument optic folosit pentru observarea aştrilor — Interjecţie. 6) Cuneiformă babiloniană — Trecătoare în Apeninii etrusci (Italia de nord). 7) Măsura lui Cuza — Lista corpurilor cereşti. 8) Luca Popescu — Constelaţie în emisfera boreală — Ţesătură fină. 9) Mediu gazos prin intermediul căruia primim noi, pămîntenii, razele de lumină emise de aştri — Conjuncţie. 10) Insulă lîngă Noua Guinee — Individ. 11) Suprafaţă pe care se proiectează imagini luminoase — Aşa cum ne apare Soarele (ca şi celelalte corpuri cereşti). 12) Haini — A frînge, a devia razele de lumină care trec dintr-un mediu în altul.

100 000 000 DE SORI

(Monoverb 4-5)

BIVERB OPTIC

(2,6)

IZVOR DE LUMINĂ

(Monoverb 3-5)

DEZLEGAREA JOCURILOR DIN NUMĂRUL 223 :

MEDICINA AZI : 1 — *anticorpi ; fr ;* 2 — *somnoterapie ;* 3 — *cua ; lame ; ast ;* 4 — *ar ; geriatrie ;* 5 — *r ; cet ; f ; chit ;* 6 — *var ; lob ; o; e ;* 7 — *tifon ; neant ;* 8 — *grevat ; ru ; av ;* 9 — *slit ; seruri ;* 10 — *otetiri ; icea ;* 11 — *ra ; aviaţie ; t ;* 12 — *l ; glande ; apa*

MONOVERB... ANTIBIOTIC : *Penicilină*
MONOVERB... ENDOCRIN : *Glande*

Umor

Cea mai scurtă scrisoare aparține lui Victor Hugo. O dată cu manuscrisul cărții sale „Mizerabilii" el a trimis editorului un bilet cu următorul conținut:

— ?

Răspunsul a fost nu mai puțin concis:

— !

★

Poetul francez Malherbe își detesta profesia considerîndu-i pe toți poeții drept oameni de nimic.

O dată, în prezența sa, a fost lăudat poemul unui scriitor talentat. După ce ascultă cu răceală aceste laude, poetul exclamă:

— Ei și? Datorită acestui poem va fi pîinea mai ieftină?

★

Unul dintre medicii care au combătut relele alcoolismului povestește următoarea întîmplare:

O pereche intră într-o librărie. Soțul părea evident cherchelit. Soția vrea să cumpere o carte. Vînzătorul îi șoptește discret:

— Vă recomand pentru soțul dv. această carte. În ea sînt minunat demonstrate consecințele beției.

— Vai de mine! răspunse biata femeie. El a citit atîtea cărți de combatere a alcoolismului, încît a hotărît să se lase de ...citit.

★

Un medic celebru își vizitează pacientul.

— Observ cu satisfacție, zise medicul, că medicamentul meu v-a ajutat foarte mult. Azi tușiți mult mai degajat.

— Nici nu-i de mirare, doctore. Doar am exersat toată noaptea...

★

Un zoolog a definit într-un chip original caracteristicile iacului:

— Are cap de vacă, coadă de cal, sistem osos de bizon, blană de țap, coarne de bou și grohăit de porc...

Cu alte cuvinte, un animal complet lipsit de... personalitate!

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare & editor Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacţiile Ştiinţă şi tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reuşit, cu multă dăruire, muncă şi cheltuială, aceşti entuziaşti.

Lor trebuie să le mulţumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecţie.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email şi reparăm greşeala)

• APRILIE 1964

41 007